

مستطابق

درسه‌داده باب عالی جاده‌سند
اداره مخصوصه
محل اداره :

مستطابق موافق آثار جدید مع المنونیه
قبول اوانور
دروج ایدله‌ن آثار اعاده اولغاز
انظار :

دین ، فلسفه ، ادبیات ، حقوق و علوم‌دن باحث هفته‌لق رساله‌در

درسه‌داده نسخه‌بی ۵۰ پاره‌در

مؤسسه‌ری : ابوالاعلا زین‌العابدین - ح . اشرف ادیب

قبرله‌دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

تاریخ تاسیسی :
۱۱ نموز ۳۲۴

سنه‌لکی	القی آیانی	درسه‌دنده
۶۰	۳۰	ولا باتده
۸۰	۴۰	مملک اجنبیه‌ده
۸۰	۴۰	

درسه‌داده بوسته ایله کوندریلیرسه ولایات بدلی اخذ اولنور.

ایکنجی جلد

۱۰ ربیع‌الاول ۳۲۷ پنجشنبه ۱۹ مارت ۳۲۵

عدد : ۳۲

شرقك او كوزل باكره لمه نشاری .
لكن كيجه بر باشقه تماشا بوليوردم
پيلدیزله حیرتله باقوب شاد اوليوردم .

پيلدیزله حیرتله باقار اویله صانیردم
هپ تازه کلینلر کزینیر روی سباه .
بر هیکل سودا کبی بر شعله صانیردم
کوردو کجه او محزون قمری سیر و صفاده ؛
هر منظره بیکلرجه لطافت صاحیوردی .
کویا که بدایع بکا آغوش آچیوردی .

افسوس ! او کوزل کونلری ایتدکجه تخطر ،
جوشمقده بوتون طویغولرم بویله دمام ؛
شمدی بنی محو ایتمده آلام تحسر .
هر دم قاره خولیلر اولوب قلبمه محرم ،
لرزان ایدیور روحی بیک دورلو مظالم .
افسوس که ماضی عدم ، آتی ایسه مظلم ! . . .

فانقاسیلی : حسین مبارک

حزین بر خاطره

مهیب کوزلری آفاقه دائماً منصوب
جوار ساحلی توحیش ایدردی بر مجذوب .
زمان زمان اوزانوب افقه دست تهدیدی
قیزار ، جوشار ، باغیرر کیم بیلیر نه سویلردی .
وحوشی قورقوته جق حمله لرله کوکررکن
اوکنده موجه سی بحرك اولوردی قهقهه زن .
دیزوب چاقل طاشی بعضاً چوجق کبی اوینار
یاباردی طالعه بونلرله صانکه طلسملر .
حیاته رابطه سی کولکه لر قدر آزدی .
طاقیلسه راهنه اطفال بلده باقازدی .
چاغیرسه کز ، یاره کوسترسه کرده ساکتدی
مزارلر کبی ناسوته قارشى صامتدی .
دیدم که کیم بو آدم : مجرم سیاسیمش .
خایر ، ناصلسه سورولمش ده بورده منسیمش .
امر ، حکم یوق ایمش ؛ والی کیم باقوب صوراجق
دیوبده قلعه یه آتمش ؛ زوالینک آنجق
سکز ، طقوز سنه صوکره اوقونش اوراق
یاقین زمانده ده لطفاً ویرلش اطلاق .
ظلام محبسه - اخذ و اعطاده آلدائمش -
ویروب دماغنی بر افسر بیاض آلمش .

ردوسده کورمش ایدم بویله خیلی منکوبی
تخطر ایلدی قلم بوکون او مجذوبی .
أوت ، بوکون اوده مشمول انقلاب ؛ آنجق
او بوش دماغ ایله بیلیم ناصل ، نه آکلایه جق ؟

۲ مارث ، ۲۲۵۰ ابراهیم امراء الدین

عربلر فنونی و کشفیاتی

عربلر فنونی یونانیلردن الیلر ؛ لکن بر عصر کجه دن عربلاشدیر .
دیلم . یوقسه اوروپالیلر کبی تام اون عصر اریستونک ، یاخود
افلاطونک ، یاخود اوقلیدیسک ، یاخود باطلمیوسک شا کردی قالمغراضی
اولادیلر .

دیورلرکه : اسکی مؤلفلرک آثارنده کی آرا و افکاره تمامیه اتباع
قاعده سقیمه سنی بر اقوب بونک یزینه تجربه و مشاهده اصولی فنون
حاضریه اساس اتخاذایدن ، الحاصل علومى تقلید دنیلن قیداسارتدن
قورتارانک اول باقون اولمشدر . بو انقلاب غریبه بویوک کورولتیلره
میدان ویردی . حالبوکه عربلردها قرن ثانی هجرتک اواخرنده بو
اصولی قبول ایدهرک علوم و فنونی او اساس اوزرینه قورمشلردی .
ذاتاً فلاسفه عربی ملل سائرده یتیشن فیلسوفلردن آیرانک برنجی
خصیصه عربلرک تجربه ایله تأید ایتمین نظریات علومى صرف عقلی بر طاقم
مقدماته استناد اقبول ایتماملری ، بنیان فنونی مشاهده و تجربه اساسلری
اوزرینه قورملیدر . حتی کوستاوله بون فلاسفه عربک برندن تفلاً
دیورکه : عربلرک قبول ایتدکلری دستور شودر : « تجربه ایت ،
تدقیق ایت ، کوزکله کور ، ایشته اوزمان اکلامش اولورسک . » حالبوکه
اونجی عصرک نهایته قدر اوروپالیلرجه امتثال ایدیلان قاعده شوایدی :
« کتابلرده یازیلان مباحثی مطالعه ایت ، مشاهیرک سوزلرینی تکرار تکرار
اوقو ، ایشته اوزمان عالم اولورسک » [آرتق مصریلرله برابر بوتون
شرقلیلر کوزلرینی آچسونلرده ایجه کورسونلرکه وقتیه نه ایمشز ،
شمدی نه اولمشز !]

دالامبر تاریخ علم هیئتده دیورکه « یونانیلر آره سنده ایکی نهایت
اوج راصد صایه بیلورسه کز بوکا مقابل عربلردن صایه میه جق قدر
راصد بوله بیایرسکز »

کیمیایه کلنجه ؛ یونانیلرده صاحب تجربه برکیماکر بیه کوستر-
یله مزکن عربلردن یوزلرجه یتشمشدر . بناء علیه فن کیمیا بشقه لرینک
دکل ، آنجق عربلرک محصول کشفیدر . بوندن بشقه عربلرک هندسه
وسائر فنون ریاضیه یی ده منطقۀ عائد علوم آیه دن عد ایدهرک قضایای
نظریه یه بونلرله استدلالاتده بولنورلردی که ، مجهولاته وصول ایچون
بوندن صاغلام دلیل اوله میه جفی طبعیدر .

زمانک اک مهم اقسامنی کوسترمک ایچون غایت دقیق ساعات
استعمال ایدنلر ، بومقصدله زوالی ساعاتی اک طوغری بر صورتده
قوللانلرینه عربلر ایدی . بوندن بشقه عربلر صلب ، مایع بوتون

بویله سوء تفسیره اوغراشمشردی . ابن الرشید مسلمانندی . مسلمانانلک هیچ بزمان علمه مخالفتده بولمیه جغنی ، انجق یا اجتهاد علمیده خطا ، یاخود خیاله اتباع سبیلہ میدان آلان علم نامی آلمده کی اوهامی قبول اتمیه جگنی پک اعلا بیلیدی . ذاتاً ابن الرشید کتابلری المزددر . تدقیق ایدرسه کندیسنه بویله بر اسنادک جائز اولمیه جغنی اکلارزه . لکن بوسوز ابن الرشید شاکر دلرندن او قومش اولان ابن سبینه نسبت اولنورسه اوزمان برشی دیهم چونکه اثرلرنده بوکا دلالت ایدن عبارلر وار .

دیگر بر فیلسوف دییورکه « عربلرک کرک یونانیلردن ، کرک اقوام سائرندن تلقی ایتدکلری علوم وفنون اولجه کتبخانه دیوارلری آره سنده کتابلرک ایچنده مدفون ایکن یاخود خزینهلرده قبانوب قلمش قیمتدار طاشلرکی بر طاقم دماغلرده محبوس طورهرق انسانیتک هیچ بر احتیاجنی تأمین ایدمه مزکن عربلرک الله کچرکچمز مدارحیات اولدی ؛ غدا ی روح کسیدی ؛ روح ثروت ، مدار صنعت بیلندی . بشریتی پیشگاه قدومنده آماده طوران غایه کاله سوق ایچون اک برنجی سائق یرینه کجیدی . اوروبالیر ایچنده تاریخی تتبع ایدمه رک صکره عقلک ، وجدانک حکمنه مراجعتده بولسان فرد یوقدرکه غربی لیل جهالتدن صباح ضیادار معرفته چیقارمق ، اولنره طرز تفکری ، طرز نظری اوکرتک والخاصل تجربه ومشاهدنک علم ایچون اک متین ایکی اساس اولدیغنی کوسترمک خصوصنده کی فضاک تمامیه مسلمانلره . مسلمانلرک برابر کتیردکلری علوم وفنونه عائد بولندیغنی انکارایتسون . علوم عربیه وآداب محمدیه ایتالیایه کلدیکی زمان طالغنه پایا اوراده یوقدی . کرسیء حکومتی فرانسهک آوینیون شهرینه نقل ایدلمشدی . بوسایه ده علم ایتالیانک شمانه طوغری یواش یواش یوروپهرک نهایت اوراده قرار بولدی . پارسک جائه لری آنجق اون ایکنجی عصرده اسپانیا سوقاقلری طرزنده قالدیرمه تفریش اولنه بیلیدی . »

بردیگر فیلسوفده دییورکه « مسلمانلک ایکی عصر ظرفنده بزه صایله میه جق قدر هیئت شناس ویرمشکن کلیسا عالم نصرانیته اون ایکی عصر حاکم اولدیغنی حالده بزه بر هیئت شناس چیقارمبیدی . بیلیم نهدن ؟ »

مسلمانلر اره سنده علمک بوفیضی ، بوشعشعسی یالکنز بر فرقیه خاص دکلدی . بوتون خلق علمه رغبت خصوصنده مساوی ایدی . آرده رجحان تفاوت سعی وجهدن ایلرو کلیور ایدی . شبهه یوقدرکه بو حال خلیفه لرک ، امرانک ، مأمورینک علمه قارتی اولان حلمیه دینک کرک مسلمانلر ، کرک ذمیلر حقسنده کی رفق وسماحتی سایه سنده حاصل اولمش ایدی . اونک ایچون فضیلتی باشقه طرفلرده آراماملیدر .

فلاسفه غربدن بریده دییورکه : « بوتون اقطار عالم نه حاسک بودرجه سنه وارمش بر قانع ، [مسلمان فاتح لری مراد ایدیور] نه ده رفق وملایتک بومرتبه سنی بولمش بر دین کورمه مشدر .

مدرسہ فنیسی مرحوم شیخ محمد عبده مترجمی : محمد عاکف

اجسامک تابع اولدیغنی ثقات قوانینی کشف ایتدیلر . بونک ایچونده غایت دقیق ، غایت طوغری جدوللر یایدیلر . ترصدات فلکیه ایچونده بویله مکمل جدوللر یامشیلردرکه پک معروف اولان بوجدوللر سمرقندده ، بغدادده ، قرطبه ده ارباب فنک نظر استفاده سنه آجیق ایدی . ایشته بوقوانین سایه سنده درکه جاذبه قانونلری کشفه یول آجیلدی .

بومقاله مزده اسلاملرک کشفیاتی ، علوم وفنونده کی توسیعاتی تمامیه صایه جق دکلز . چونکه بونک ایچون باشلی باشنه بویوک برکتاب یازمق لازم کلیر . ذاتاً اوروپا فیلسوفلریله مورخلرندن صاحب انصاف اولانلری بوخصوصده امساک ایتامشیلردرکه سلفلرینک نصل آدم اولدقلری ، نصل مساک طوتدقلری بیلملری ایچون ابنای مات اوائلرک مندرجاتندن وطنداشیلری خبردارایتسه لرپک ای برشی اولور . مع مافیه بن بوراده حکمای غربدن برینک سوزلری ایراد ایدمه جکم : « کائنات عضویه نک بر طریق تدریج وتکاملده ترقی ایتکده اولدیغنی نظریه سنی زمانمزده کشف اولمش یکی برشی ظن ایدن بزلر ایچون بونظریه نی عربلرک وقیله یازمش اولدقلری کتابلرده کوریرسه ک دهشت ایچنده قالمق ممکنیدر ؟ اوت عربلر بونی مکتبلرنده مدرسلرنده طلبیه تلقین ایدلر ، حتی وفکری بزدن ده ها ایلری کوتوریرلردی ؛ کائنات غیر عضویه یه ، معادنه قدر تشمیل ایدرلردی . ذاتاً کیمیا یه وضع ایتدکلری اساسده معادنک کندی اشکالی داخلنده ترقیه تابع اولمی ایدی . خازنی دییورکه : فیه وقوفی اولیان بر آدم « آلتون ، التون اولنجه یه قدر براشکال مختلفه کچیرمشدر » سوزینی ایشیدنجه ظن ایدرکه بر جوق معادنه دوجار استحاله اولمش مثلاً اولا قورشون ، صکره قلا ، صکره باقر ، صکره کوش اولمش ده نهایت التون حاله کلشدر . بیلیمزکه ارباب فنک بوسوزدن مقصدی عینیه انسان حال حاضر تکمله بر طریق تدریج ، بر طریق ترقی تعقیب ایدمه رک کلشدر طرزنده کی ادعایینه بکزر . ایشته بوسوک سوزلریله ده اوله انسانک دیگر بر طاقم انواع حیوانات اره سنده استحاله صورتیه مثلاً اوکوزدن اشکه ، اشکدن بارکیه ، بارکیدن مایعونه تحول ایدرک اک صکره انسان حاله کلدیکنی مراد ایتملر . »

کوستاوله بون دییورکه « حریت فکرایله سلامت دینک نصل قابل تألیف اوله بینه جگنی برنجی دفعه اوله رق بوتون دنیا یه کوسترن عربلردر » بعض فلاسفه غرب ابن الرشید حریت فکریه اساس دینی نقض ایدمه جک قدر ایلری کیدی ، جسک زوالدن صکره روح ایچونده بقا یوقدر ، بقا پذیر اولان انواعدر دیدی ، دییورلر . حالبوکه بواسناد ابن الرشیدک اشخاصک باقی اولیه رق انواعک بقا پذیر اولدیغنی طرزنده کی سوزینی یا کاش کلامقندن ایلری کلشدر . بناء علیه بر خطای عظیمدر . یوقسه ابن الرشیده ارسطونک ودها بشقه لرینک دیدیکی کبی اشخاص وجود بولور ، فناپذیر اولور ؛ لکن انواعه کانیجه او ، باقیدر ، زوال بولماز دیمشدر . بویسه بام بشقه بر مسئله درکه ابن الرشیدک عباره سندن چیقاردقلری معنایه کلیاً مغایردر . ته کیم ابن الرشیدک دیگر بر سوزینی ده